

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvmdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A magyar állameszme.

Zombor, 1897. augusztus 30.

A lelketlen izgatók s a vakság többször felszínre hozzák a nemzetiségi aspirációkat. A magyar állam hatalma, ereje nem riad vissza, sőt ha kell, meg tudja magának szerezni a kellő tekintélyt. Nem kell hát aggódnunk, ha itt-ott fészkelődést tapasztalunk, de azért jó, ha figyelemmel kísérjük az elégedetlenek alaptalan panaszeit.

Történeti, politikai, földrajzi és néprajzi igazság az az öröndetes tény, hogy ez az ország, a szent korona birodalma magyar állam, s hogy ezen a földön egyetlen állameszme lehetséges, a magyar.

Nem titok előttünk, hogy főleg most a nemzetiségi elvek, törekvések virágkorában, valamint minden politikai nemzet, poliglott ország kebelében, természetesen nálunk sem hiányoznak a szórványosan mutatkozó partikuláris aspirációk.

Csak hogy meg ez a bomlasztó jelenségek például a velünk szövetséges Ausztriát immár a föderalizmus örvényének szélére juttatták, addig nálunk, Szent István koronájának birodalmában csak egy többé-kevésbé vehemens sérelmi politikának, duzzogó passzivitásnak képezik anyagát.

Semmiféle emberi mű nem tökéletes. Pláne egy állam életének modern átalakulása oly hosszú és bonyodalmas procedura, hogy épen nincs mit csodálkozni a fölött: ha egyik másik részletkérdésben régi bajok, hiányok mutatkoznak, melyek az ország lakosságának egyik vagy másik társadalmi, nemzetiségi, felekezeti rétegére nézve igazán sérelmesek.

A helyes, okos kormányzati politikának föladata ezen tapasztalt, vagy fölpanaszolt bajokat, hiányokat lelkiismeretesen megvizsgálni, orvoslásukról, kiküszöbölésükről megfelelő intézkedésekkel gyorsan és gyökeresen gondoskodni.

Mind ez azonban egyáltalában nem érinti s nem érintheti magának az állameszme s az állam tekintélyének csorbátlan épségét.

A hazafiai hűség fundamentális honpolgári kötelessége ebben a kérdésben nem enged semmiféle játékot az egyéni érzület, rajongó álmodozás szeszélyeinek.

Ne legyenek idegen isteneid! S a ki a magyar szent korona birodalmában idegen állameszme kultuszának próbál oltárt emelni, vagy nem akar

meghajolni a magyar állam kizárólagos auktortása előtt: az a hazaárulás főbenjáró bűnében leledzik.

Ezzel az elemi politikai ismerettel párhuzamosan konstatáljuk, hogy főként a horvát u. n. jogpárt kebelében szép számmal akadnak efféle operette-szerű haza-áruolcskák, a nélkül, hogy elszánt rugaszkodásaiknak bárminemű komolyabb hatása, gyakorlati eredménye volna, vagy lehetne.

Szerencse, hogy a józan és komoly itéletű közéleti elemek Horvátországban is játszva megbirkóznak az esztelen és meggondolatlan szélsőségekkel s így azok legfőleg egy pár csinos botrányban önthetik ki megduzzadt epéjüknek ártalmas fölsőlegét.

Mind a speciális horvát, mind a közös vonatkozású ügyek és érdekek helyes, tapintatos és áldásos gyümölcsöző intézésére nézve minden irányban megnyugtató garanciát képez Khuen Hédeváry gróf, a jelenlegi horvát bán személye.

Természetes, hogy a magyar állameszme s a magyar állam tekintélye nem csatolható személyhez s így nagyon kívánatos, hogy a horvátországi politikai viszonyok konszolidációja állandó biztosságot nyerjen s a tulzó törekvésekkel dacoló szilárdsága ne függjön egyedül a bán személyes kitűnőségétől, politikai, társadalmi és főként diplomáciai képességeitől.

Erre nézve szükséges, hogy a horvát közvélemény többségét képviselő hazafias, komoly nemzeti párt teljes őszinteséggel, elszántsággal s az egész vonalon megküzdjön azzal a hazaáruló ellenzéki nizzussal, mely szentségtelen nyelvé a magyar állameszme ellen merészli öltögetni.

A magyar állameszme s a magyar állam tekintélye a mi nemzeti szuverenitásunknak leg-tökéletesebb szimboluma.

Benne kulminál állami önállásunk, nemzeti függetlenségünk s ép ez okon ma legerősebb, mondhatni, egyedül szilárd oszlopa a dualizmus a monarchia konszisztenciájának.

Már csak ezen eléggé világos és érthető politikai kondicionál fogva, nem is szólván első Ferenc József szeplőtlen alkotmányos érzületéről, tiszta és korrekt gondolkodásáról, nyilvánvaló, hogy sértő és oktalan merénylet a magyar királytól az osztrák császárhoz felebbezni a magyar közügyek bármely kérdését.

Eléggé meggyőzően mutatkozott ez a néhai román memorandum dolgában s valóban érthet-

len, hogy ennek dacára ezentul is akadhatnak naiv ábrándosok, vagy céltudatos izgatók, a kik nem rettennek vissza a népbolondításnak, önámításnak ezen hivságos, idétlen eszköztől.

Tudja meg mindenki Zágrábban, Fiumében, Nagyszébenben s a hol még esetleg nem tudnák, vagy nem akarják tudomásul venni: hogy a magyar állameszme, magyar állam tekintélyének legelső öre a koronás király.

Az egészségügy államosításáról.

(Utóhangok a trencsényi vándorgyűlésről.)

Az orvosok és természetvizsgálók trencsényi vándorgyűlésén Ruffy Pál országgyűlési képviselő kiváló előadást tartott hazánk közegészségügyéről.

Megdöbbentő színekkel rajzolta a viszonyokat; állapotainkat középkorinak mondta, a szegények ügyét barbarizmusnak. Kormánypárti képviselő szájából azon a gyűlésen, a hol a megyei adminisztráció legjelesebb férfai megjelentek, a közegészségügyi viszonyaink ilyen elítélését még nem hallottuk. S a mikor ezt konstatáljuk s látjuk, hogy az orvos-egyesület vezérferfiái, a kik a kormány és a közigazgatás kebeléből valók, nyiltan sikra szállanak egészségügyünk reformjáért, nem tudjuk eltitkolni ezen való örömlenket.

Hajnalodik! E sorok írója, a ki a vármegyerendszer egészségügyét minden személyi vagy helyi célnak nélkül, sokszor ki nem elégítőnek mondotta, nem egyszer volt emiatt támadásoknak kitéve. A régi vármegyerendszer hívei, a kik összeforrtak a megyével, nem tudják egyéniségüket az ósdi rendszertől elválasztani — s valahányszor egy-egy cikk a régi rendszeren alapuló közegészségügyi adminisztrációt ostorozta — idegesse lettek.

Most pedig azt látjuk, hogy a kormány kebeléből s a közigazgatási szervezet köréből való férfiak bontják ki a közegészségügy államosításának zászlaját, a mely ma még tiszta és mocsoktalan és a melyre ráirta Ruffy Pál képviselő és a közegészségügy kiváló harcosa a szeretet jelszavát. Immár közel az idő, a mikor bukni kell a régi rendszernek, a mely harminc éven át, a legjobb intencióból származott, de ma már elavult egészségügyi törvényt végrehajlatlanul hagyta és a közigazgatásban a legutolsó helyre szorította. Hiszen néhai Baross Gábor egy ízben nyiltan bevallotta az országgyűlésen, hogy Magyarországon az állatok egészségügye küllömb színvonalon áll, mint az embereké.

Nincs benne semmi kétség, hogy az egészségügyi reformnak meg kell történnie, ha a nyugati kulturált államokhoz akarjuk magunkat sorozni. Azt a lelkiismeretet, a mely százazreket hagyott elpusztulni — és épen a legmagyarabb vidékeken — ma be kell borítani az évtizedeken át elhalt s meg nem mentett embertársak fekete gyásztakarójával. A tudatlanság és ósdiság ezt ma sem fogja belátni.

A kinek nincs szive és csak gyűlölni tanulta meg

A „BÁCSKA“ tárcája.

Szegény szívem.

A télen volt, vig, fényes bálon,
Ott ismertem meg ideálom.
Fekete haj s a szem, a kék
Volt az, mit rajt megszereték,

Meg az a kedves, édes termet,
Melyhez hasonló még nem termett,
És szende, tiszta, édes lelke
Szerelmem lángját feltűzelte.

Selyemruha volt akkor rajta
Es ékszer kézen, fülbe, nyakba.
En néki nagyban udvaroltam,
Táncra hívásban első voltam;
S együtt sétáltunk is mi ketten!...
Jó pártinak tűnt: igyekedtem!
Nagy volt lelkemnek vágyódása
Csak ő utána, ő utána.

A vágyak szárnyán kelnek álmok;
Álmodtam én is ilyen álmot.
A boldogságról, tödvösségről,
Szép és módos kis feleségről...
Máskor a vágy, álom, mint nő meg:
Vérmes reményekké fejlődnek.

Én is oly szépen kiszíneztem.
Már szinte, szinte reménykedtem...

De hogy azoktól, onnan túlhan,
A való igazat megtudtam,
Remény már nem kél a szívemben,
A reménységről én letettem.
Szívem máskor vigyáz majd jobban,
Hogy kiért dobban, kiért lobban.
A lányka kedves, szép s jó, mégis
(Az ily úri szegény legénynek)
Egy kicsit — úrimód' szegény is...

Szóllósi Jenő.

A D O B.

Elbeszélés

Németből: Holmann Ignác.

(Vége.)

Midőn Julcsa meghallotta, hogy az ezred Boszniába vonult, akkor rajta volt a sor bolondságot elkövetni. Nem is késett sokáig és egyszerre csak hirtelen eltűnt a falujából.

Tudvalevő dolog, hogy békében ép úgy, mint háboruban legtöbbszörre egy csapat iparos, kereskedő stb. szokta bárhová követni a hadtestet, persze saját felelősségére. Hogy ez az üzletág már békében sem valami kellemes, gondolható. De hogy háboruban százannyi veszéllyel jár, az megint természetes. És eme élelmiszer-árusok vagy markotányosok közt hirtelen csak feltűnik a mi Julcsánk is. Hazát és családot hagyott ott, hogy az ezredet, melyben kedvese szolgált, kövesse. Megtakarított pénzét — reményelni akarjuk, hogy sajátja

volt — arra használta fel, hogy lovat, kocsit és élelmiszereket vásároljon rajta, melyekkel elment, amennyire csak lehetett, az ezreddel. Csakhamar kibékült Lacijával és a könnyelmű fiatalok elégedettek voltak volna, ha épen nem egy alattomos ellenség országában lettünk volna. Itt napokon, heteken sőt hónapokon keresztül az ezred egyes csapatjai elvezényeltettek kémlelésre, kémjáratra, utmunkára stb. és ilyenkor nem volt szabad a markotányoskocsinak és tulajdonosának utánuk menni. Ez mindig keserves bucsuzás volt. Oh, Istenem!

Én tulajdonképen sajnáltam a szegény lányt. Borzasztóan kemény büntetés volt, amit kis kacérkodásáért szenvednie kellett. Hisz már az sem volt csekélység, hogy ily körülmények közt becsületes és tisztességes lány maradjon. És még ehhez a folytonos veszélyek és fáradsalmak, a szeretőjeért való folytonos aggodalom. Keményen lakott. De még ennél rosszabbnak kellett jönni.

Egy kémlelő csapat a Belaplania hegyszorosáiban az insurgensektől teljesen tönkre tétetett. Erre egy fél-század vezényeltetett, hogy a garázdálkodó rablókat tehetetlenül tegye. Laci dobosnak is velük kellett mennie, nem dobosnak, hanem „ordonánc“-nak, a hadseregben szükséges munició kiosztása céljából és még mindenféle segélynyújtásra. Mindannak dacára vállára fűzte kedves dobját, melytől nem tudott megválni.

Szép augusztusi reggel volt, mikor kivonultunk. A legénység, dacára a nagy veszélynek, melynek elébe néztünk, jó kedvében volt és bátran ki is léptünk az új, saját magunk által készített uton. Mig ezen maradtunk, nem kellett nagyon félni. A veszély csak akkor kezdődött, mikor a völgy szűkült, itt a haladás, a tán megszűnt magaslatocon, nem volt kockáztható. A kapitány elhatározta, hogy a bal hegyoldalt megmászhatja a százzal.

A felmászás igen nehéz volt, de a legénység könnyedén volt felszerelve, borju nélkül, csak körülvezett ágytákaróval, a lábón legtöbb topánt viselt. Minél magasabbra hágtunk, annál meredekebbek lettek a sziklák

embertársainak gyarlóságait, — indolens marad a mostani egészségügyi mozgalommal szemben. De azok, ha kevesen vannak is — a kik elnyomva vagy lenézve küzdtek eddig az egészségügyi államosításáért — ma, velem együtt, fellelegzenek. Oszinte szívből halat mondtunk a vándorgyűlés vezérfinak: Chyzer Kornél miniszteri tanácsosnak, Ruffy Pálnak stb., hogy a nyílt harc terére léptek. Erőt merítettünk példájukból, hogy a mai nehéz viszonyok között, legemberiebb és legbecsületesebb meggyőződésünk folytán, lenézés és mellőzés után is tovább fogunk küzdeni a szent célt, az egészségügyi javításáért.

A halálnak e földön levő tényezői látbatlanok; jórészt millió atomszerű lény harcának eredménye. S bámulatos, hogy az az ember, a ki kész fegyvert ragadni a bázáért, ideáljait — összetett kézzel nézi a bal aratását. Ezer meg ezer sirkereszt jelzi egy-egy élet vajh mily sokszor időelőtti pusztulását! S a mily sóváran ragaszkodik az ember a saját életéhez, oly közömbösen nézi másénak elvesztését.

Igaz van Kuffynak, ha már nem állunk a kultúrának azon a magas polcán, hogy társadalmunk beléssa az egészségügyi életmentő feladatát és a jólét előmozdítása körül való hivatását, az államhatalomnak kell ezt megtennie.

Hala tehát a vándorgyűlés orvosainak és természetdudósainak; szavuk szertebhangzott az országban, jelszavak, a mely az egészségügyi államosítást tüzte ki célul, hogy megteremtse a szeretet egyik legmagasabb izmenyét: az igazi, becsületesebb egészségügyi közgazgatást, mert ez az egyedüli eszköz, a mely emelheti népjének számát, javát, meghozhatja boldogságát és jólétét.

Dr. Thim József.

Id. Ábrányi Kornél és a dalárda jubileuma.

Mint annak idején megírtuk, id. Ábrányi Kornél is jelen volt a kaszinó-egyleti dalárda jubileumán. Tapasztalatairól hosszú cikket írt a Budapesti Napló-ba, a mely cikknek reánk vonatkozó része így hangzik:

Tordáról visszatérve a fővárosba: még alig pihentem ki az ottani kellemes izgalmakat s már ismét utra keltem, hogy mint az országos magyar dalárda-egylet képviselője résztvegyek a zombori kaszinó-egyleti dalárda hasonló jubilaris ünnepségén is. Ezuttal először voltam Zomborban, sokat hallottam a bácskai híres vendéglátásról, hol az embernek kétszer kell születni és élni, hogy elbirja annak izgalmaikat, de örömmel vallom be, hogy az ottani vendégszeretet és előzékenységre messze túlhaladta képzelmetem. Szépén, tisztán rendezett sátrak s körutakkal tarkított, amely ép úgy meglep külső elegáns allűrjével, épületeivel, mint lakosságának előkelő magas műveltségével.

A zombori kaszinó-egyleti dalárda, amely a város legelőkelőbb köreivel szövetségbe, valódi közművelődési és művészeti központot képez az egész Bácskában, immár egy negyedszázad óta tölt be oly fontos missziót, amelyet nem lehet eléggé méltányolni. A hazai dalegyletek sorában az első sorban áll, úgy képzettsége, mint igazi magyaros szellemével. Az ő jubileumi meghívását méltán széles mérvben honorálták a honi dalegyletek, amelyek közül számosan jöttek el testületileg a szép ünnepélyre; ilyenek voltak: a budapesti Törökvis és az Erzsébet-falvai polgári dalkör, az újvidéki, a bezdáni, a szabadkai, az apatini, a kulai, a hőmezővársárhelyi dalegyletek; képviselőileg pedig megjelentek: az országos magyar dalárda-egylet, a pécsi dalárda, a debreceni, a szegedi, a kalocsai, az újvidéki polgári magyar daloskör stb.

Az ünnepség ép olyan sorrendben folyt le, amint fentebb jeleztem az ily jubileumok keretét. Minden mozzanatából előkelőség, feneköltség és tervszerű beosztás tünt ki. A főispán Vojnits István itt is akadályozva léven a díszelőkelőség tiszt betöltésére: helyett Schlagetter Gyula, a köztisztelői polgármester foglalta el, aki mindenütt jelen volt s minden alkalommal méltán kiérdemelt ovációkban részesült. Az ünnepség élén első sorban állott, mint annak lelke és irányítója Pribil Ernő elnök (az én leküldözött szívességű házigazdám), aki Zombor városának

falak és megmászások a tikkasztó hőségben végre borzasztó lett. Vízet sem találhattunk s a legénység végre kimerült és alig haladhatott tovább.

Ekkor az insurgensek a legjobb időpontot találták, hogy kisegítsenek bennünket. Látszólag egészen megkülönböztethetetlen rejtekhelyekből értek bennünket lövéseik és köztünk nagy károkat okoztak. De azokra, kiket el nem találtak a lövések, annál felidőltöbben hatottak, sőt mondhatni még izgatóság is. Fáradság és szomjúság, forróság nyomban el voltak feledve és kecskemődra mástunk mindig feljebb és feljebb. Az ellenséges tűz csakhamar elnémult és egy negyedóra múlva az ellenségnek nyoma sem volt. A felszabad végre a magaslaton gyülekezett. A rapport megtartatván, kint, hogy 10 ember megsebesült és 6 hianyozott, ezek közül Laci is.

Mig a legénység maradéka pihent, egy csapat sebesülteket keresett a hegység közt, melyek esetleg lezuhantak. Még 4 halottat és egy sebesültet találtak; azokivül 2 insurgens hulláját is, de a dobos nem volt sehol található. Az éjt táborozással töltöttük és reggel bevonultunk.

Nem állnak rendelkezésemre oly ékes szavak, mint a regényíróknak, azért ne is követeljük, hogy ezek után a szegény Julcsa fájdalomát kellőleg eseteljem, midőn megtudta, hogy Lacija eltűnt és tán az insurgensektől elfogatott. Egész napon át oly macskamódra járt-kelt, melyet félig befolya buznak ki a vízből. Sajnálunk a mindannyiunk által kedvelt szegény lányt. Mindnyájunk meglegedésére szolgált, hogy a „bataillons-kommandáns“ egy másik cirkálást rendelt azon a vidéken és erre századunkból sokan önkéntesen jelentkeztek.

És az ellenség már nem volt sehol, de egy legény jelentette, hogy valamely hegyszakadékból vagy tán barlangból tompa bangokat, mintha dobolnának, hallott, mit egy hangos nevetés követte. A cirkáló csapat vezetője, én és még néhány társam kényszerítettünk egy keménymódra a magasba nyuló hegyszakadékból, mely a naplót megvilágítva, világos volt, behatolni.

Itt olyasmit láttam, mit életemben sohasem fogok

valódi irányító szelleme; hathatósan támogatták őt feladatában Popovits Sebő a nagybuzgalmu alelnök, Ferenesik Lajos titkár, Milcsinszky Alajos a kintinó kar-nagy, Rác Soma, Trischler Károly, Vértési Károly s még számosan, akik kifogyhatlanok voltak úgy az ün-nepség fénye emelésében, mint a szíves vendéglátásban. A jubiláló egylet minden megjelent közreműködő dal-egyletet igen szép ezüst serleggel tüntetett ki emléklél. Lelekekemelő volt a diszközgyűlés, ahol lelkesen lelkesebb üdvözlő szónoklatok hangzottak el. A banketten is meg-ható jelenet volt az, amikor a polgármester királyfel-köszöntője után az egész fényes társaság rázendítette a szózatot s lelkesen éljenzte a királyt és a hazát. — Este a díszhangversenyen megjelent az egész város színe-java s vége-hossza nem volt a közösen s egyenkint működött egyletek iránti ovációknak. Az egylet alkalmi tájékoztató Kalauz tüzetet is adott ki, amely mindent magában foglal, ami Zombor városára s kultúregyleteire vonatkozik.

Estély Koczkár Zsigmondéknál.

Zombor intelligenciájának tekintélyes részét látták vendégül folyó hó 28-án Koczkár Zsigmond és neje zombori szállásukon.

A természetü szépségeiben amugy is bővelkedő szállást még igazabbá tette a remek díszítés, mely Koczkár Zsigmond és neje ismert finom ízlésére és eleganciájára vall.

A vendégek 6 óra körül gyülekeztek. A szállás és park megtekintése után léggömb felvezetés volt, mely pompásan sikerült s nagy mulatságot szerzett a nézőknek. A léggömbök alakokat ábrázoltak: így szerepelt a többek között a híres Boulouvers generalis is. A magasban azután raketaszerűen kigyultak és elégték.

Ezután a pazarul kivilágított mesterséges tóhoz vonult a közönség, melynek partja, úgy a közepén levő filagoria, valamint a hid káprázatos látványt nyújtottak. A tóban néhány izlással feldíszített ladik állt a közönség rendelkezésére, melyet az nagy kedvvel vett is igénybe.

Majd tüzijáték következett, melynek minden egyes pontja kintinően sikerült. Különös feltűnést keltett a vizen eszközölt tűz-produkciók.

9 óra felé asztalhoz ült a díszes társaság és a legvigább mulatsággal, táncal, konfetti és szerepint dobálással töltötte el az idejét egész hajnalig, sőt azon túl is, mert a társaság egy része másnap delig időzött párját ritkító szívességű házigazda és családja kedves otthonában.

A jelen voltak közül sikerült feljegyezni a következők neveit:

Alföldy Gedeon, neje és leánya, Aszt Vince, Alföldy Árpád, Bikár Simon, Baky Elek, Czeder János, Csibás Benőné, Ertl János id., Falcione Lajos, Falcione Árpád, Falcione László, Györfly Géza, Gerencsér László, Körmendy Gyula, neje és leánya, Karácson Gyula, Kóris Eszter, dr. Kollár Viktor, Kulucsicsh Ágoston, Körmendy Imre, Lalossevits Jakab 2 leányával, Lederer Pál, Lukács Sándor, Molnár Károly, Pavlovits Simon, Popovits Sebő, özv. Pribilné, Pribil Ernő, Rudicsné, özv. Szemző Jánosné, Schlagetter Gyula és neje, özv. Sztipitsné, Szemző Károly, Szemző Gyuszi, Szemző István és neje, Szakáll Margit, Tatits Péter, Vujevich Zoltán, Veszelovszky Péter, Vukicsévits Péter, Zákó István és neje, Zákó Miláné.

Zombori löverseny.

Örömmel értesültünk arról, hogy gazdasági egyesületünk, mely közzgazdasági ágazatunk mindegyikének fejlesztésére oly áldásos tevékenységet fejt ki, e hó 28-án tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy ez idén is löverséyt tart, még pedig a szabadkai verséyt követő 14-ik napon, szeptember 26-án. A gazdasági egyesületnek e határozatát nemcsak lövészintőnk, hanem vármegyénk nagyközönsége is színtie örömmel és meglegedéssel fogja tudomásul venni, mert a zombori versényeket megéni gazdái úgyszólván megéni ünnepek tekintik, a melyre a szélrózsa minden irányából ide sereglenek, hogy évről-évre meggyőződést szerezzenek mennyiben hat versénygyűnk lönyagunk nemesítésére lovaink szilárdaságának és kitartásának fejlesztésére. A versény érkelesi és anyagi sikere

elfelejtteni. Julcsa felbomlott hajjal, rongyos, piszkos ruhában körülövezve Laci eltörtött dobját, melyet vesztült ütött és egy test körül ugrálva táncolt, melyet mindjárt nem lehetett felismerni, de persze sejtettük, hogy Laci lesz. Az is volt, vagy inkább csak eltorzított hullaja. Lábszárába kapván lövést, ott maradt fekvé és így került az insurgensek kezébe. Több nem is kellett teljes szerencsétlenségéhez. A kegyetlenségek, melyet ezek az emberek ezen elkövettek, világraszólók. Olyan dolgok ezek, hogy leírni nem lehet... És e mellett a hegyek fia borzasztó humort fejthettek ki. Szegény Laci kezét-lábát összekötözték, aztán a dob egyik hártóját kiszakították, szalagot basítottak belőle, melyet alkalmasint előbb megvedesítettek, feje és nyaka köré esavarták, aztán ott hagyták. A pergament persze megszáradva, hovatovább szorosabbá lett és a szegény ördögöt megfojtotta, még pedig a leglassabb és legborzasztóbb módon. Hiszen ebben még vice is van!

Mi tán száz év múlva sem jöttünk volna ily gondolatra. Piba! ily kutyabál! Area rettenetes volt. És így találta őt a szegény Julcsa és ebbe beleörült.

El akartuk tuszkolni a halott testétől, de határozottan lehetetlen volt. Azért aztán felszedtük a hullát és haza vittük, ő aztán önkénytelenül követett bennünket. De ez igen különös gyászmenet volt. Négy katona fegyverén vitte Lacit, ezek mögött pedig a rongyos örült lány haladt, verve a dobot és táncolva. Ez elég komikus volt ugyan, a legkomiszabb baka sem nevetet rajta.

Azon időtől fogva viseljük tehát előszeretettel ezredünk iránt és ezért élénkül fel a dobszóra s amint látja, most is követ bennünket.

Itt egy hosszúra nyújtott kúrtzó szakította meg az örmester elbeszélését és mindenkit sorjába hívott. Pergező szólalt meg a dobok, a legénység lépést váltott és „vorschriftosan“ vonult be a városba. Szemeim még egyszer keresték Julcsát, de hiába. A jelle úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

érdekében a vármegye legtekintélyesebb gazdáiból alakult versényintőzőség széles körű intézkedéseket tett, hogy populárisá lett versényünk nemcsak sportközönségünk várakozását elégítse ki, hanem, hogy nagyközönségünknek is szórakozást és kellemes élvezetet nyújtson. A versény-proponciókat a gazdasági egyesület elnöksége jóváhagyás végett a „Magyar Lovaregylet“ már felterjesztette, addig is azonban a versény iránt érdeklődő közönség tájékoztatása végett alant közöljük azokat.

I. Zombor város díja.

1. díj 100 korona. 2. díj 40 korona. A többi induló között 60 korona kiosztatik, de a díj hatodrésznél egy sem kaphat többet.

Távolság 1800 méter. Kizárólag csak zombori gazda futhat saját tenyésztésű loval.

Nevezési záróra 1897. évi szeptember hó 24-én déli 12-ig.

II. Sikverseny.

1. díj 600 korona. 2. díj 100 korona. 3. díj téték fele.

Távolság 2000 méter. Teher 3 é. 66 klg., 4 é. 72 klg., 5 é. és id. 73 klg.

Tét 20 korona. F. vagy f.

Nevezési záróra 1897. évi szeptember hó 24-én déli 12-ig.

III. Bács-Bodrogh vármegye mezőgazdái-nak versenye.

1. díj 150 korona. 2. díj 50 korona. A többi résztvevő között egyenlő arányban 100 korona kiosztatik, de a díj ötödésznél egy sem kaphat többet.

Távolság: 2000 méter.

Nevezés az oszlopnál.

IV. Akadályverseny.

1. díj 600 korona „Adja a földmívelésügyi miniszter“. 2. díj 100 korona.

Távolság: 4000 méter. Teher 4 é. 72 klg., 5 é. és id. 74 klg.

Minden 400 korona össznyeremény után 1 klg. több, halmozva 5 klg.-ig.

Tét: 20 korona. F. vagy f.

Nevezési záróra: 1897-ik évi szeptember hó 24-én déli 12-ig.

V. Sikverseny.

1. díj a vármegyei gazdasági egyesület által adományozott tiszteletdíj. 2. díj téték fele.

Távolság: 1600 méter. Teher 3 é. 67 klg., 4 é. 74 klg., 5 é. és id. 75 klg.

Tét: 20 korona. F. vagy f.

Nevezési záróra: 1897-ik évi szeptember hó 24-én déli 12-ig.

VI. Ügetőverseny kettős fogatokkal.

1. díj 400 korona. „Adja a földmívelésügyi miniszter“. 2. díj téték fele.

Távolság: 12 klm. A nyertes fogatnak a távolság klmét átlag 2. p. 40 mp. alatt meg kell tennie. Rossz talajviszonyok esetén a versényintőzőség fentartja magának a jogot a díjat oly fogatnak is kiadni, mely a kiszabott recordon túl teszi meg a 12 klm-t.

Tét 20 korona. F. vagy f.

Nevezési záróra: 1897-ik évi szeptember hó 24-én déli 12-ig.

Általános határozatok.

1. Az I. és III. számú versényeknél díj csak azon tenyésztőknek adatik ki, a kik a kifizött távolságot lovaikkal befutják.

2. Telivel a versényfutamokból kizárva.

3. A II., IV. és V. számú futamoknál a „Magyar Lovaregylet“ versényszabályai mérvadók, a mennyiben a versények ennek fenhatósága alatt állván, a feltételek ugy a „Magyar Lovaregylet“-nél, valamint a bécsi „Jockey-Club“-nál közzététel végett be lettek jelentve.

4. A II., IV. és V. számú versényekben lovagolni csak színekben és egyenruhában lehet.

5. Kancák és herélek a sikversényekben 1½ kilóval kevesebbet visznek. Azon lovak, melyek még sem siker, sem akadály-, sem gátversenyben nem győztek, 5 klg. engedményben részesülnek.

6. Nevezni lehet Halász Gyula versénytitkáránál Zomborban. Téték a nevezéssel együtt lefizetendők.

7. Akadályok 1 méternél nem magasabbak és 3 méternél nem szélesebbek.

8. Minden készpénzben kiadott díjból 5% levonatik.

9. Az ügető versény nyitva bármely négy kerekű, négy üléses kettős fogatnak. Urkocsikok. Minden fogat az urkocsison és eselédjén kívül egy a versényintőzőség által kijelölt bírá vizs magával. Disqualified, ha az urkocsis a lo felvágásakor azonnal nem lassít.

A versényintőzőség a következő:

Elnök: Dr. Alföldy Gedeon.
Alelnök: Koczkár Zsigmond és Latinovits Pál.
Tagok: Báró Bibra Frigyes, Dúngyerszky István, Halm Ervin, Karácson Gyula, Latinovits Géza, dr. Molnár Károly, ifj. Pilaszánovits József, Piukovits József, Rohonczy Lőrinc, Sándor Béla, gróf Széchenyi Emil, Siskovits Tamás, Szemző Gyula, Schlagetter Gyula, Schmausz Endre, dr. Vojnits István, Vojnits Simon, ifj. Vojnits István, Vukicsévits Péter és Zákó Milán.
Versénybíró: Szemző István.
Versénytitkár: Halász Gyula.
Índítók: Szemző Károly, Lederer Pál és Falcione Lajos.

Időmérő: dr. Zákó István.
Ellenőr: Szemző Dező.
Mázsaló: dr. Vujevich Zoltán.
Totalisateur vezető: Bittermann Gyula.
Pénztárnok: Bittermann Sándor.
Belépti díj: Tribün 1 frt. Allóhely 30 kr.
A löverseny kezdete d. u. 3 órakor félóránként uf futással.

A versény napjára a vármegye aranyifjúsága nagyobb szabásu bírl tartását határozta el, melynek fényes sikere érdekében dr. Molnár Károly országgyűlési képviselő és Szemző Károly vármegyei aljegyző fáradoznak. Kétséget sem szenved, hogy e bírl egyike lesz a lefényesebbeknek, a miket a megyében tartani szoktak.

Személy

rokonai látogató visszautazott B.

Igazgató nájiumban.

miniszter a zombi dőnek ellátásáért tanárt bizta meg.

Kinevezés

szabadkai lakos-rehabjtva nevez.

Kinevezés

főispánja, Radics-ujvidéki város.

Kinevezés

pénzügyigazgató-ujvidéki fővámbi.

Elöléptés

földadonyilvánt. 1000 frtos fizet.

Athelyez

zombori adottsá-helyezte át.

Ujvidek

képviselőtestület-ujvidéki apat-p.

Hírek

uszódi plebanos-szentai sz. István p.

Adomány

és fia egy a zombi jubileuma alkalm.

Katonai

megyénk követke-tatni és pedig: B.

Szerencse

téren felállított ar-zetes szerencsétlen-igazgatónak neje.

A csatorna

kény áldozatot követ-leány tüdőrt a szab-Türr Katia 16-13.

A szabadka

nyitása. A sokat-most mar teljesen-csak megindul. Lir-hó 26-án kervénynt-miniszteriumhoz az-szeptember 1-en a k-megerkezik a minis-jarást azonnal meg-közforgalomnak.

Rác György

nagybírtokos és va-ki az arató munkas-mairól és megvitatja-segíteni. A röpirat-paszlatatakon alapsz-érdekessé. A nagyf-foglalozik, hazánk-igénylő ügye. Mindé-hogy miképen lehetne-vegez. Rác György-pendített meg s ezer-lódest fog kelteni. A-számunkban közölhet.

Ujdonságok.

Személyi hír. Türr István tábornok e hó 24-én rokonai látogatására Bajára érkezett. A tábornok másnap visszatért Budapestre.

Igazgató-helyettes a zombori főgimnáziumban. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a zombori állami főgimnázium igazgatói teendőinek ellátásával Malesevi Miklós, helybeli főgimnáziumi tanárt bízta meg.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Bíró Zsigmond szabadkai lakost az új-bányai kir. járásbírószághoz végrehajtóvá nevezte ki.

Kinevezés. Dr. Flatt Viktor, Ujvidék város főispánja, Radics Aladár járásbírói joggyakorlót Ujvidék városához közigazgatási gyakorlókká nevezte ki.

Kinevezés. Szigeti György Géza, zombori kir. pénzügyigazgató új. Fauszt János apatini lakost az ujdéki fővámbivatalhoz vámgyakornok-jelöltté, Lichtner Jenő Jakab, zombori lakost, az itteni pénzügyigazgató-sághoz íródakézelési gyakorlókká, Józsiás György, zombori lakost a zombori kir. adóhivatalhoz gyakorló-jelöltté nevezte ki.

Előléptetés. A pénzügyminiszter Náray Vilmos földadónyilvartartási biztost a 900 frtos fizetési osztályból 1000 frtos fizetési osztályba léptette elő.

Áthelyezés. A pénzügyminiszter Fazekas Pál, zombori adóosztályt a székelyudvarhelyi adóhivatalhoz helyezte át.

Ujvidék üdvözlője. Ujvidék r. kath. hitközség-képviselőtestülete Bende Imre nyitrai püspököt, volt ujdéki apát-plébánost, aranyruhája alkalmából felirattal üdvözlöi; e feliratot lendületteljes tartalma, mint kiállítás — mint írják — remekművé teszi.

Hírek az érseki egyházmegyéből. Az uszodi plébánosa kinevezett Török Gyula helyébe a zentai sz. István plébániának lelkijében adminisztrátorává Rechner Konrád ujdéki káplán tétetett. Kápláni minőségben elhelyeztek: Morvay Imre Akasztóráról Bezdánba, Nickl Jenő Akasztóra, Tillinger Miklós Bezdánból Ujvidékre. Ketterer Mihály karkáplán kinevezett német nyelvű segédtanárnak a kalocsai fikepedéhez.

Az új templom építése. Ismét megakadt az új templom építése. Ismeretes, hogy Császka György érsek bőkezűségéből a múlt évben nagy mértékben előre haladt az építés. A hívők ismét a nagy kegyességű főpásztorhoz fordultak, hogy segítsen a bajon s építtesse tovább a templomot. Szombaton egy deputáció utazott az érsekhez felkérni őt. A deputáció tagjai voltak: Dr. Thurszky Zsiga, Pekáovits András, Thum Vince, Szevald Lipót, Paresetits Sztipan (szírotan), Belosevits Károly, Odry Janos, Matzitz Gusztav, Ratkó Zsiga, Rados Markó, Lang Flórián és Szabadka Mihály.

Adomány a dalárdának. Bittermann Nándor és fia cég a zombori kaszinó-egyleti dalárdának — a jubileuma alkalmából — 25 frtot adományozott.

Katonai lovásár. Az őszi katonai lovásárok megének következő helyein és napjain fognak megtartatni és pedig: B. Almáson szeptember 25-én, Zomborban szeptember 27-én, Szabadkán szeptember 29. és 30-án, O-Becsén pedig október 2-án. E vásároknak a lötenyészti közönség előtt megingott tekintélye érdekében kamionjai Szemző Gyula ur, lötenyészbiroztmányunk nagyteljesítély elnöke, széles körű intézkedéseket fogantatott, nevezetesen felkérte az alispánt, hogy a vármegye közönségének a legelterjedtebb módon hozza tudomására a vásárok megtartásának idejét és körülményeit, továbbá javaslatba hozta azt, hogy azon tényszerűk lovai, melyeket az avató bizottságoknak bemutatni ohajtanak, a kör-, illetve községi állatorvosok által előzetesen vizsgáltsanak meg és csak azok vezessenek elő a vásároló bizottságnak, melyeket a szakértők legjobb tudomásuk szerint katonai celokra alkalmasoknak vélelnek. Lötenyészbiroztmányi elnökünk ez eljárásával azt célozta, hogy egyrészt a lötenyészti közönség a hiabavaló időpazarlástól és kiadásoktól megkíméltesse, másrészt pedig hogy magának a vásároló bizottságnak is megkönnyítse munkáját, mert ez esetben csak katonai celokra alkalmasnak talált anyagot fog kelleni megvizsgálnia. Lötenyészti közönségünk bizonyára örömmel fogja üdvözölni e reformot s mi is hisszük, hogy ezáltal a vásárok tekintélye ismét emelkedni fog. A vásároló bizottságot működésében lötenyészbiroztmányi elnökünk által alakított bizottságok támogatják, melyeknek elnöke, Zomborban Szemző Gyula, B. Almáson Siskovits Tamás, Szabadkán Vojnits Simon és O-Becsén Gombos Béla.

Szerencsétlenség az Arénában. A vásártér felállított arénában szombaton este csaknem végzetes szerencsétlenség történt. Előadás közben Rupordini igazgatónak neje produkció közben lezuhant a magasból. Súlyosabb természetű sérüléseket nem szenvedett, de azért pár napig nem léphet fel.

A csatorna áldozatai. Vasárnap d. n. ismét két áldozatot követelt magának a csatorna. Több eseléd-leány fűrdött a szabadban; közülük Kalapárti Etel és Türr Katica 16—18 éves leányok fűrdés közben belefulladtak a vízbe. Mikor tarsnók őket elmerültn látták, segítségért kiáltottak. A közelben levő hajósok oda siettek, de mar csak a két leány holttestét húzták ki a vízből.

A szabadka-palicsi villamos vasut megnyitása. A sokat vajdott villamos vasut — mely most már teljesen elkészült — végre valahára mégis csak megindul. Lindheim — a vasut tulajdonosa — f. hó 26-án kérvényt nyújtott be a kereskedelmi m. kir. miniszteriumhoz az iránt, hogy a villamos vasutat f. évi szeptember 1-én a közforgalomnak átadhassa. Mihelyt megérkezik a miniszteri engedély, a műtanrendőri bejárást azonnal megejtik s a villamos vasutat átadják a közforgalomnak.

Rác György röpirata. Rác György, kulai nagybirtokos és vármegyei virilista egy röpiratot adott ki az arató munkások helyzetéről, azok sztrájk mozgalmairól és megvitatta, hogy miképpen lehetne a bajon segíteni. A röpirat igen ügyesen van megírva; bő tapasztalatokon alapszik és kiváló szakismeret teszi azt érdekessé. A nagyfontosságú kérdés, a melylyel szerző foglalkozik, hazánkban egyik legsürgősebben megoldást igénylő ügye. Mindenki, a ki komolyan foglalkozik azzal, hogy miképpen lehetne a bajokon segíteni, hazafias munkát végez. Rác György igen figyelme méltó eszméket pendített meg s ezért röpirata bizonyára általános érdeklődést fog kelteni. A röpiratot térszűke miatt csak jövő számunkban közölhetjük.

Táncfűzerke. Lapunk hasábjain szinte külön béli rovatot nyithatnánk mar a nyár legmelegebb hónapjában, oly sűrűn követik egymást a kisebb, nagyobb táncmulatságok, estélyek, a melyekről kötelességünk beszámolni. Ez a kötelesség könnyű és kellemes, a mikor oly sikerült mulatságról kell szólnunk, a minőt f. hó 26-án a zombori jeunesse dorée rendezett. Fiatal egyetemi hallgatókból alakult a rendezőség, mely az iskolaév kezdete előtt még egyszer összehívta a Vadász-kürt fényes termeibe városunk legifjabb táncosnőit, kiknek debutjéről a táncpróba alkalmával egy régebbi számunkban számoltunk be. Csinosan kiállított meghívó adta tudunkra, hogy „a helybeli szegény-alap javára” rendezik a zártkörű táncfűzerkét. Szegfűvirágos rendezők fogadták a kilenc óra tájban gyülekező hölgyeket. A terem csakhamar megelégnékül és Herzenberger Sándor zenekara rákezdte az első eszardást. A terem egyik felét a mamák és feherruhás leánykák foglalták el, a másik felén a papák helyezkedtek el. A rendezők buzgón sürögtek, forogtak, csakhamar kipirultak a rózsás arccsák és a legkedélyesebb hangulat uralkodott a válogatott társaságon. Kifogyhatatlan jó kedvű folyt a tánc a nap felvirradtaig. Nemcsak a bájos táncosnőkre nézve teltek észrevétlenül az órák; de hiányoztak a bálkos rendez alakjai, az unatkozó, hazakivánczó garde des dames-ok. A mamák és papák folytonos érdeklődéssel kísérték a táncolókat és csak hajnali öt óra után oszlott szét a közönség. Azok a bájos, üde leánykák, a kik még oly izgatottan jönnek egy-egy táncmulatságra, reményeikben nem csalatkozhattak: egy sikerült estély benyomásával térhettek otthonukba. Viszont a rendezőség várakozásának is megfelelt az eredmény: habár a bevételből a szegény-alap javára nem maradt, mert ahhoz szélesebb körű akció lett volna szükséges, de eléggé jutalmazhatta őket fáradozásukért az a megelégedés, melyet a távozó hölgyek ajkairól olvashattak.

Házasság. Dr. Fárnek Dezső topolyai ügyvéd folyó hó 25-én vette oltárhoz Acsádi Margit kisasszonyt, Acsádi Béla leányát Bács-Topolyán.

A honvédszázok hadgyakorlatai. A IV. számú m. kir. honvédszázarend vasárnap délelőtt érkezett Szabadkára és pedig 3 század Kecskemétről, három század pedig Bajáról. A hadgyakorlatok 16 napig tartanak.

Kitűnő lövés. Nagy riadalom volt a napokban az ujdéki vágóhidon: egy bika megbőszült. Szerencsére arra lovagolt Gaál Rezső, városi alkapitány, a ki érte-tiltven a fenyegető veszélyről, a bika elé ment s vagy tizenöt lépésről oly kitűnően találta, hogy a karabélygolyó homlokába fúródva, rögtön kiadta paráját. A vágóhidbeli alkalmazottak zajosn megjelénztek a bator alkapitányt.

Táncvigalom. Az adai ipartestület 1897. évi szeptember hó 8-án az elagott s elszegényedett iparosok segélyezésére a nagyvendéglő dísztermében nemzetközi postával egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez.

Választás. Fauszt József apatini tanító s a daláregyesület karmestere, f. hó 24-én Ujvidéken 45 pályázó közül egyhangulag városi tanítónak választott meg.

A bajai Dunahíd. A „Bajai Közlöny” írja: illetékes helyről közlik velünk, hogy a kormány már elhatározta a Dunának Baja melletti áthidalását és hogy a munkálatokhoz a jövő évben hozzáfognak.

Tanító-gyűlés Ujvidéken. Megyénk kulturális mozzanatai között mindig emelkedett színvonalat ért el a vármegyei közönségi tanító-egyesület évi közgyűlése. A folyó évben Ujvidék sz. kir. városában tartotta meg a megye tanítószága augusztus hó 23. és 24. napjain ünnepélyes közgyűlést, melyen Gräff Nikáz kir. tanfelügyelővel megjelent Flatt Viktor Ujvidék főispánja is, ki hosszas, rokonszenves beszédben üdvözölte a megye tanítószágát. A várost Erkl Ignác városi tanácsos képviselte. A többek között ezuttal tárgyalta a közgyűlés Schmausz Endre Szabadka és Baja városok főispánjának az egyesüléshöz 20 éven át viselt elnöki tisztségéről f. évi április 8-án bejelentett visszavonulása felett. Impozáns volt a jelenet, melylyel a központi választmány s az összes körök elnökeinek Molnár Ferenc egyleti főjegyző tolmácsolt indítványára a közgyűlés a visszavonult elnöknek adózott s melynek kifolyásaként Schmausz Endrét egyhangulag tb. tagjává választotta. A megejtett restaurálással elnökévé egyhangulag Molnár Ferenc bezdáni népközlő igazgatót választotta meg a közgyűlés, alelnökévé Scherer Sándor képezdi igazgatót, főjegyzővé Harsányi János zentai tanítót.

Színészet O-Becsén. Pesti Ihsz Lajos, a szabadkai színház igazgatója, társulatával szeptember hó 3-án érkezik Zentáról O-Becsére, a hol 4-én kezd meg a „Trilby”-vel előadásainak sorozatát.

Meglopott fűszolgabíró. Apatini levelezőnk írja: F. hó 27-én Apatinban Deák Zsigmond fűszolgabíró 16 éves eselédje, Belt Teréz dorozslói illetőségű, gazdájától, ki erszényét az asztalán hagyta, egy 100 frtos bankót lopott el és azt szájába elrejtette. Deák észrevéve a hiányt, kikutatta a eselédet, ki is azt a jelzett helyből előadta. Midőn a rendőrség a közszékházhoz kísérté, még egy nála levő lopott erszényt 3 drb tizes tartalommal elhajított. Egy arra menő eseléd az erszényt megtalálva a rendőrséghez vitte. Belt Teréz eme tettét is beismerte. Nyugoszik a lütsben.

Eltűnt földesgazda. Imre András kulai tekintélyes földesgazda a múlt héten azzal a szándékkal utazott el hazulról, hogy lemegy Szerémmegeyébe, rokonainak látogatására. De azóta nem adott magáról életjelt. Családja rosszat sejtve, kétségbeesett és fiai keresésére indultak. Titről azonban az a hír érkezett, hogy a Tiszából a halászkok egy idegen öreg ember holttestét kifogták. Imre fiait elmentek Titről és a vízbe fullt emberben csakugyan édes atyjukra ismertek. Rejtély azonban előtűnt, hogy került az öreg ember a Tiszába. Minthogy amikor hazulról elment, nagyobb pénzösszeget vitt magával, valószínű, hogy bünténynek esett áldozatul.

Vihar menykőcsapással. Szabadkáról írják: Folyó hó 26-án csütörtökön este 6 órakor városunk felett hatalmas vihar vonult át, mely a csatornákat alaposan kitisztította. A balasi-úton a fehér-kereszt átelében egy telefon oszlopba a menykő is lecsapott s azt teljesen összehasítva, a telefontöröt elszakította, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a drót vége érintette özv. Sztrikóné szatócsnét és inasát, kik nyomban összeestek, az asszony csakhamar magához tért, de a szegény fiút csak nagy sokára birták életre hozni. Most már mindketten tul vannak a bajon.

Szőlőgazdák figyelmébe. Az állami italméresi jövedékről szóló 1892. évi XV. t. c. végrehajtása iránt kibocsájtott m. kir. pénzügyminiszteri utasítás 25. és 26. §§. értelmében felhívatnak mindazon szőlőgazdák, kik saját termésű boraikból a házi szükségletre szánt bormennyiség után a kedvezményes adótellet igénybe venni kívánják, miszerint a 26. §. értelmében szerkesztendő a bejelentő lakhelyét, házszámát, családtagjai számát, a szőlőbirtok területét holdakban, házi fogyasztásban felhasznált bor évi átlagos mennyiségét hektoliterekben, a házi fogyasztásra és nagyban vagy 56 litert tevő mennyiségben való eladásra szánt bormennyiséget hektoliterekben tartalmazó bejelentést folyó évi szeptember hó 15-ig a városi tanácsnál nyújták be, minthogy különben az adókedvezményre igényt nem tarthatnak.

Beiratkozás az apatini polgári iskolába. Az apatini polgári iskolánál a beiratkozások a folyamatban levő építkezések miatt nem szeptember 1., 2. és 3-án, hanem szeptember hó 5., 6. és 7-én lesznek megtartva.

A t. szülők figyelmébe. A zombori róm. kath. elemi iskolák igazgatója közli a következőket: Az iskolai év jövő szeptember hó 6-án fél nyolc órakor tartandó ünnepélyes „Veni Sancte” után fogyni kezdetét venni, van szerencsém a zombori róm. kath. iskolásköz által május 31-én tartott gyűlésből köztudomásra hozni a következő megállapodásokat:

a) Beiratkozás. A zomborvárosi róm. kath. mindkétméű népiskolában — egy a felső népiskola I-ső és II-ik leányosztályában — a tanuló felvétele a jövő iskolai évre szeptember hó 1., 2., 3. és 4-ik napjain reggeli 9 óratól 12-ig történik, mely alkalommal minden tanuló szülőjével, vagy annak helyettesével tartozik megjelenni azon osztály helyiségében, melybe rendszerint beirando lesz. Ezen beiratkozás alkalmával az 1891. évi 43. t. c. 10. §-a értelmében az országos tanítói nyugdíj- és gyámalap részére minden népoktatási tanítótól járó tanköteles gyermek után az illető tanító kezébe fejenként 15 krnyi hozzájárulási díj fizetendő le, (eme kötelezettség alól eszupán a zárdaiskolába járó növendékek vétettek ki). Ugyancsak ezen alkalommal minden tanuló a „népiskolai rendszabályzat és értesítő”-re 5 kr, az iskolai év folyamán elfogyasztandó ténfa fejében pedig 10 kr tiszteletdíj fizetni. Az első osztályba csak oly tanuló vétetnek fel, kik 6-ik életévüket már betöltötték; miért is szükséges, hogy e körülményt az illető tanító előtt születési bizonyítvánnyal igazolják. (Emoz igazolványok a lelkeszi hivatal által szeptember 1., 2., 3. és 4-ik napjain délelőtt 9—12 óráig díjtalanul állítatnak ki. A beiratások az iskola-igazgató felügyelete alatt és ellenőrzése mellett eszközözendők.

A központi t. és leányiskolába a belvárosi, felsővárosi és cservenkai, egy a szelencsei városrészből a szatpári ut végéig a „Tigris” vendéglőn tul egész az özevgy Csihásné urnó házáig, azután a „Fehér galamb” kocsinatól a polgári kaszinóig és ezen saroktól az apatini ut baloldali levő sorházakban, végül az Apolló-, Árpád-, barát-, madár-, liszt-, orgona- és kalap-utakban lakó első és második osztályu, továbbá a harmadik osztálytól kezdve a város bármely részében lakó tanköteles róm. kath. és helvét vagy evangélikus vallásu tanuló feltétlenül; — más vallásfelekezettű helybeli, vagy általánosan vidéki tanköteles gyermekek pedig csak azon esetre vehetők fel, ha azt az egyes osztályok térnagysága megengedi. A szelencsei városrészt fennjelzett utcáinak kivételével minden egyéb ottani I-ső és II-ik osztályu tanköteles a szelencsei iskolába, a bánáti városrésztben lakók pedig a bánáti osztályokba lesznek felvéve.

b) Tandíj. Az összes népiskolákban (ide érte az apicák vezetése alatti két felső leányosztályt is) azon róm. kath. és protestáns gyermekek nézve, kiknek szülei, vagy ezek nem léteben gyámjai állandóan, vagy hivatalos állásuknál fogva bár ideiglenesen is e város területén laknak és személyes kereseti adójukat Zomborban fizetik, vagy a közös hadsereg, honvédség és csendőrség tényleges, illetve nyugdíjas állományához tartoznak, az oktatás ingyen es; ellenben a vidékiek, tekintet nélkül a vallásra, vagy a helybeli görög keleti és izraelita vallásu tanuló után a népiskola 6 osztályában egyenkint 10 frnyi évi tandíj — és pedig szept. 1-én és febr. 1-én öt-öt frnyi előleges részletekben — fizetendő a kath. iskolásközi pénztárnok kezébe, kinek nyugtája azután az illető tanítónál bemutatandó lesz. — A felső népiskola I-ső és II-ik leányosztályába iratkozó gör. kel. és izr. vallásu tanuló 20 frnyi évi tandíjat fizetnek; és pedig szept. elején és febr. 1-én 10—10 frtos előleges részletekben. — Azon növendékek, kik után a köteles tandíj a jelzett napokon pontosan be nem fizetetik, az iskolából azonnal és feltétlenül eltávolítandók. Megjegyeztetik még, hogy miniat a gör. kel. és izr. vallásu tanuló csak feltételeson, vagyis csak azon esetben vétetnek fel, ha ezt a tanterem nagysága megengedi; ennek következtében ezek beiratkozása csak szept. 7. és 8-ik napjain fogadtatik el.

c) Óvoda. Az apicák vezetése alatt levő kisdó-óvodába a rendelkezésre álló két óvodai terem nagyságához képest első sorban az 5 éves, azután a 4 éves, végre a 3 éves róm. kath. helybeli mindkét nembeli gyermekek vétetnek fel, szintén az iskola-igazgatónak felügyelete és ellenőrzése mellett; más vallásu vagy vidéki gyermekek pedig csak azon esetre, ha ezt a két tanterem nagysága megengedi. A kisdó-óvodába járó minden gyermek után havonként előre 1 frnyi díj fizetendő az óvoda vezetőjénél, ki azt összegezve, az iskola-pénztár kezébe nyugta mellett beszállítja. Azon gyermekek, kik után az óvodai díj évközben előre be nem fizetetik, az óvodából azonnal haza küldendők.

Ezen óvodai díj alól felmentetik azon 30 szegény gyermek, kiknek az egyházközség a zombori magyar jótékony nyeglet kérelmére ingynehelyet engedélyezett. Ezek szülei szegénysegükért a városi tanács által kiállítandó szegénysegügyi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni s e gyermekek közül is előbb az 5 éves, azután a 4 éves és végre a 3 éves róm. kath. mindkét nembeli gyermekek fognak a jelentkezési sorrend szerint felvétetni. — Fejér Gyula s. k., apát-plébános, igazgató.

Közzgazdaság.

Szuperfoszfátot vagy Thomassalakot alkalmazzunk-e ősszel.

Örömmel konstatalható, hogy a foszfor tartalmú műtrágyák használata évről évre terjed s így remélhető, miszerint elvégre is megfogjuk érni azt az időt, a mikor azok használatának fontossága általánosan el fog ösmertetni. Gazdáink mindinkább arra a meggyőződésre jutnak, hogy haszonnal gazdálkodni a mai még mindig elég nyomott árak mellett csak úgy lehet, ha minél többet termelünk egy és ugyanazon területen, már pedig a legjobb istállótrágyázás mellett is talajunk foszforsav tartalma különösen belterjes gazdasági mód mellett folytonosan apad, holott éppen a talaj foszfor tartalma van elhatározó befolyással a termés nagyságára. A termelési költségeket apasztani alig lehet, sőt különösen az agrar szocializmus behatása alatt az inkább fokozódik, nem marad más hátra, mint aránylag csekély többlet kiadásal a termés nagyságát jelentékenyebben fokozni. Ugyanezen cél elérésére az állattenyésztésnek is nagyobb mérvben felkarolását ajánlják s méltán és e tekintetben mutatkozik is haladás, habár gazdaságaink legnagyobb részének állatállománya még mindig nem elegendő nagy, a mi leginkább a takarmány hiányban leli magyarázatát. Pedig ha rétejüket jobban ápolnók, ha vízecsapolás, boronálás, trágyázás által azok természetét fokoznók, úgy mindjárt több takarmány állana rendelkezésünkre s jobb és több állatot lehetne tartanunk.

A rétekek ősszel való trágyázására leginkább a Thomassalak ajánlható. A humuszban többnyire gazdagabb és nedvesebb rétek talajának magasabb savtartalma a Thomassalaknak nehezebben oldható foszforsav tartalmát is elég jól oldja. Szántóföldeken azonban a Thomassalak foszforsav tartalma sokkalta nehezebben és lassabban oldódik s ilyen helyeken határozottan előny nyújtandó a vízben oldható foszforsavat tartalmazó szuperfoszfát, a mely vízben oldódván, egyenletesen oszlik el a talajban s így a gyökérzet által teljesen kihasznál-

Egész évre...
Negyed évre...
A lap szerkesztője...
lap tulajdonosa...

Egyes száma

Nincs kény...
től várni minden...
a mi annak po...
fatalistikusan...
defluit omnis...
világ. Így vagy...
tásaival, mai val...
kormányt a kö...
külföldi iparicik...
tehetetlenségét...
hogy így a kü...
nem gyakorlunk...
magunk vagyunk...
nem-e magunk...
de sok tekintetb...

Vegyük, ho...
tekintsünk vissz...

Tudjuk, ho...
vihar, valamint...
céhrendszert is...
nyével egykor me...
és a későbbi ke...
állott kiskoru ip...
bályaival, testü...
ciát, életrevalósá...
séget biztosított...
kintélyben állott...
céh valóságos s...
szabad fejlődést...
az ipar emelked...
következése lett...
tetése, mely a ma...
Igy esett egy t...
a hűbéres céhímet...
emberi szellemet...
szabadság pedig...
nyitja a nagy ve...
megállja a derék...
nem állja. Hatás...
látott céhsoromp...
badság, sok arra...
tett és tönkre tes...
nek erős individu...
son, ha nincsen j...
Gondolkodjék...
pontjából a céhek...

A „BA

A R

A monostori...
ditak büntészeket tak...
éjjeli sötétség bor...
félelmes hűbögása...
csendes volt az erd...
vihar szántott keres...
tépázta a büszkélke...
megmutassa: ki az...
Ember nem lak...
Csak egy ifjú...
kellő közepén, fagaly...
bűnait levelezte...
Nagy teher ny...
a világ zajától...
Otromba szörs...
otrombább, melyet a...
fadarabból, hogy roze...
denállva könyörög...
Reggeltől estig...
bizott titkokat és ki...
remete, éjjel pedig...
„hivatalaért“ megt...
a napi szükségese...
Hosszu időn...
kegyelem Istenét, m...
dobogás zaja riaszt...
Meg sem ford...
bandita vezér...
A nyereg...
leánykát, átadta a re...
— Vigyázz rá...
Azután megsar...
villám ismét elvágta...
A remete egy d...
sötétségben, majd a

tatik. A nehezebben oldható Thomassalak foszforsava tartalmának sokkalta csekélyebb mennyisége használható fel a növényzet táplálására egy és ugyanazon idő alatt, a mit bizonyít számos kísérlet azon eredménye, hogy Thomassalak után csak fél olyan többlet éretett el, mint a szuperfoszfát után. Természetesen salak és alak között is különbség van s csak az a salak ér valamit, a melyik magas percent citrátban oldható foszforsavat tartalmaz. A Thomassalak citrátban oldható foszforsavának kg.-ja helyben Bubenzenben 12 krba kerül, a szuperfoszfát vízben oldható foszforsavának kg.-ja ellenben körülbelül 23-23 1/2 krba kerül a rendeltetési állomáson. Látszólag tehát a Thomassalak jelentékenyebben olcsóbb a szuperfoszfátnál s így kérdés, miért ajánlja e közlemény inkább a drágább szuperfoszfát használatát.

E kérdés eldöntésénél tekintetbe veendő mindenekelőtt az illető növény fejlődési időszakának tartama. A tavaszi növények a minők a zab, árpa, cukorrépa, takarmányrépa stb. trágyázásánál a Thomassalak szóba sem jöhet, mert sokkalta lassabban oldódik, semhogy a rövid fejlődési időt igénylő tavaszi vetemények használat vehesék. A tavaszi növények műtrágyázásánál tehát a szuperfoszfáttal a Thomassalak egyáltalán nem versenyezhet.

Az őszi veteményeknél ily határozottan nyilatkozni bajosabb, mert a jóval hosszabb ideig tartó vegetáció ideje alatt, különösen ha a talaj homokos és humus dus, a Thomassalak is inkább oldódik. Középkötöttségű vagy éppen kötött talajokon azonban a szuperfoszfátnak határozottan előny nyújtandó, már csak azért is, mert részben azonnal oldódván, már őszszel megjavítja a vetéseket, a melyek így azután erőteljesebben mennek neki a télnek s tavasszal is jobban fejlődnek. Főleg abban az esetben, ha előzőleg az illető talaj csak istállótrágyát kapott s foszfor trágyázásban nem részesült, a Thomassalak a legtrikább esetben fog haszonnal járó eredményt felmutatni. Az ilyen talajokon csak szuperfoszfáttal lehet elérni kedvező eredményt, ezzel is csak akkor, ha nagyobb mennyiséget adunk, nevezetesen legalább 40 kg. oldható foszforsavat hektáronként. Míg jobb talajokon holdankint 1 mm. 16% szuperfoszfát biztosítja a jó eredményt, addig a rossz kötött talajokon 2 mm. is szükséges a basonló eredmény elérésére. Részemről a Thomassalakali trágyázást csak olyan esetekben ajánlhatom, a midőn a talajt nagyobb mennyiségű reserve tápláló anyaggal akarjuk ellátni, így pl. lucernások készítésénél, a hol helyén van, hogy a Thomassalak több évre kihatóan javítsa a termést. A gabonaféléknél ellenben a gazda nem azért alkalmaz műtrágyát, hogy annak eredményt két-három év múlva lássa, de látni akarja már a legközelebbi aratás alkalmával, ezt pedig a Thomassalakal nem, hanem csak a szuperfoszfáttal érheti el.

Az eddigi kísérletek azt bizonyítják, hogy Thomassalakból kétszer annyi kell, mint a szuperfoszfáttól s így azután a szuperfoszfát használata nem csak eredményesebb, de a legtöbb esetben tényleg is olcsóbb a Thomassalak használatánál. Függetlenül az illető terület s a gyár közötti távolságtól. Míg ugyanis a szuperfoszfát újra mindenütt egyforma, a mennyiben a szállítási költségeket a gyárak viselik, addig a Thomassalak ára a távolság szerint változik hazánkban, pl. 2 frt 60 kr és 3 frt 20 kr között, a mely körülmény a szuperfoszfát javára nagyon megkönnyíti a számítás. Ha pl. a 17% citrátban oldható foszforsavat tartalmazó Thomassalaknak vagononkénti szállítási költsége 65 frt, ugy egy kg. foszforsav a rendeltetési állomáson 15 frt 8 kr, 15% salaknál 16 frt 4 kr. Ilyen helyen tehát a Thomassalak miután kétszer annyi szükséges a ből mint a szuperfoszfáttól, ez utóbbit tényleg is drágább.

Az előadottakból tehát az következik, hogy a szuperfoszfátot őszi alá is ugyanazon kiadással, de bizonyosan legalább kétszer akkora haszonnal lehet alkalmazni, mint a Thomassalakot.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Kiadó lakások.

Zomborban, Jókai-téren, az Elefánt-szálloda átellenében fekvő Falcione Lőrinc-féle ház I-ső emeletén **2 szép lakás kiadó.**
Továbbá az Anna-utcában fekvő lakház **szabad kézből eladó.**
Bővebb értesítés nyerhető

Engel és Goldstein
üzletében.

IRNOK KERESTETIK.

Gákova német ajku községben a **jegyzői teendőkben jártas irnok előnyös feltételek mellett azonnal alkalmazást nyerhet. Ajánlkozók alulírott községi jegyzőhöz forduljanak.**
Gákován, 1897. augusztus 25.

Tessényi Oszkár,
községi jegyző.

Széna eladás.

Hatvan (60) szekér kitünő, első minőségű széna azonnal eladó. A venni szándékozók forduljanak **Deák Andor** esonoplai jegyzőhöz.

832. szám.
kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Borsód községben üresedésbe jött két gyalogrendőri állásra pályázat nyitattik.

Felhívtnak az ezen állást elnyerni óhajtok, hogy kellően felszerelt kérvényeiket alulírott előjárásnál **1897. évi szeptember hó 10-ig** nyújtsák be, mert későbbben érkezendő kérvény figyelembe vétetni nem fog.

Ezen állások javadalmazása évi 240 frt havi utólagos részletekben Borsód község pénztárából — és szabad lakás.

A megválasztott köteles állását azonnal elfoglalni és a ruházatát sajátjából beszerezni.

Kelt Borsód, 1897. évi augusztus 26. án.

Pilaszánovits, Latinovits **Lázár,**
jegyző. bíró.

Attila-kerékpár
egyedüli gyári raktára Bács-Bodrogh vármegye részére
POCK LÁSZLÓ
Z O M B O R
A Zombori Kerékpár-Egyesület felügyelete alatt álló
A zombori kerékpár-egyesület szállítja. — Javitóműhely saját házában.
Üveg, porcellán, lámpa, majolika, luxus- és kinaezüst díszárak gyári raktára.
Videki megrendelések 24 óra alatt pontosan eszközödtetnek.
Attila-kerékpárok gyári árakon kaphatók. Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Videki fiókraktárain: **Baja, Szabadka, Ujvidék, Zenta.** *—28

KEIL-LAKK (Glasur)
legkittünőbb mázólszer puha padló számára. 1 nagy palaak ára 1 frt 35 kr,
1 kis palaak ára 68 kr.
Viasz-kenőcs képkerekek stb. bearanyozására.
Egy kis palaak ára 20 kr.
Fehér „Glaser“-fénymáz legjobb szer mosdóasztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. újonnan befestésére.
1 kis doboz 45 kr, 1 nagy doboz ára 75 kr.
Mindenkor kaphatók.
Heindlhofer Robertnél Zomborban. 8-4

ELADÓ

Rác Györgynek a kulai határban fekvő bokrétaí birtokán 10 tavalyi és idei kitünő vérű **ménescikó**
100 — egész 250 frtnyi árban.
Azonfelül még egy 5 éves, nyereg alá be-tanított paripa, és egy pár arabs félvér kanca jukker kocsi jutányos áron kapható.
Megtekinthetők naponta a lovásznál. 3-1

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomtatás

Bormérés megnyitás.
Alulírott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint **Zomborban, Flórián-utca, Huck-féle házban levő bormérést** átvettem és azt **f. évi szeptember hó 5-én d. n. 4 órakor, a helybeli tambura-zenekar** közreműködése mellett megnyitom.
Jó ételek és kitünő italokról gondoskodva lesz.
A n. é. közönség számos látogatásáért esd tisztelettel **BACSÓ MÁTYÁS,** bormérő.
Naponta friss csapolású sör.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye titeli járásba bekebelezett Tiszakálmánfalva községben üresedésbe jött szülészői állásra pályázatot nyitok s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi szeptember hó 10-ig** terjesszék be, mert a később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Javadalmazás évi 20 frt fizetés és szülési esetén való közreműködésért 1 frt díj, teljesen vagyontalanoknál díjmentesen tartozik közreműködni.

Titelen, 1897. évi augusztus hó 18. án.

Szemző János, főszolgabíró.

5436. szám.
1897.

Pályázati hirdetmény.

O-Kanizsa községben megüresedett közigazgatási jegyzői állásra pályázatot hirdetek.
Ezen állással egybekötött javadalmazás:
1. Évi 820 forint készpénz.
2. 200 frt lakbér.
3. Magánmunkálatokért szabályrendeletileg megá-lapított munkadíjak.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy az 1886. évi XXII. t. c. 74., illetve az 1883. évi I. t. c. 6. §-ában előirt minősítéslüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi szeptember hó 25-éig** bezárólag nyújtsák be, mert később beérkezettek figyelembe nem vétetnek.
Zentán, 1897. évi augusztus hó 28-án.

Dr. Mikosevits Kanut s. k. főszolgabíró.

KIADÓ LAKHÁZ.

Zomborban, Bánát külváros, Juhász-utca 151. szám alatt fekvő lakház, mely áll két utcai és 4 udvari szobából, továbbá istálló, két pince és felszerelt folyó évi november hó 1-től kiadó.
Bővebb felvilágosítást ad

Hajósevits András, kőműves.
Falcione Gusztáv ur házában.

5332. szám.
1897.

Pályázati hirdetmény.

O-Kanizsa községben megüresedett adóügyi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.
Ezen állással egybekötött javadalmazás:
1. Évi 820 forint készpénz.
2. 200 frt lakbér.
3. Magánmunkálatokért szabályrendeletileg megá-lapított munkadíjak.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy az 1886. évi XXII. t. c. 74., illetve az 1883. évi I. t. c. 6. §-ában előirt minősítéslüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi szeptember hó 25-éig** bezárólag nyújtsák be, mert később beérkezettek figyelembe nem vétetnek.
Zentán, 1897. évi augusztus hó 28-án.

Dr. Mikosevits Kanut s. k. főszolgabíró.

1632. szám.
kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

O-Szivac községénél leköszönés folytán megüresedett községi lovasrendőri állásra ezeannel pályázat hirdettek.

Evi javadalmazás 360 frt készpénzfizetés, utólagos havi részletekben.
Kellőképen felszerelt kérvények **folyó évi szeptember hó 4-ig** alulírott községi előjárásnál nyújtandók be.

Kelt O-Szivacon, 1897. augusztus 26-án.
Zsupánszky Lubomir, jegyző
Abadzsin Milos, bíró.